

Onderwerp
Bestuursopdracht voorbereiden ondersteuning Batavialand

Gedeputeerde Staten stellen voor

1. Beslispunten

1. Gedeputeerde Staten opdracht te geven een besluit voor te bereiden voor de ondersteuning van de succesvolle start van Stichting Erfgoedpark Batavialand in de vorm van een incidentele subsidie, waarin wordt uitgegaan van de volgende randvoorwaarden:
 - a. aan Batavialand wordt eenmalig een bedrag ter beschikking gesteld ten behoeve van transitie-, integratie- en doorontwikkelingskosten;
 - b. de door Provinciale Staten geormerkte gelden in de reserves voor Batavialand zijn het uitgangspunt voor de hoogte van dit bedrag;
 - c. de provincie wordt door Batavialand gevrijwaard van eventuele verdere claims zoals die kunnen voortvloeien uit de transitie, transformatie of doorontwikkeling.
2. De ontwikkeling van Batavialand te ondersteunen door de principe bereidheid uit te spreken met Stichting Batavialand met ingang van 1 januari 2017 een subsidierelatie aan te gaan voor de museale en collectiebeheerstaken, die momenteel bij de Gemeenschappelijke Regeling Erfgoedcentrum Nieuw Land (NLE) zijn belegd.
3. Gedeputeerde Staten opdracht te geven een besluit voor te bereiden voor het in eigendom nemen van het huidige vastgoed van NLE, waarbij inzicht wordt gegeven in de daarmee gemoeide kosten en gevolgen, waaronder die voor de (verhuur)relatie met de gebruikers van dat vastgoed.
4. De door Gedeputeerde Staten op het behandelde en alle stukken opgelegde geheimhouding te bekrachtigen.

2. Doelstelling programmabegroting

Dit voorstel past in de doelstelling van de programmabegroting 2016 dat Batavialand wordt gerealiseerd, waardoor de bekendheid van de Flevolandse geschiedenis groeit en daarmee het draagvlak voor behoud en versterking van het Flevolandse culturele erfgoed.

3. Eerdere behandeling

Door middel van schriftelijke mededelingen zijn uw Staten geïnformeerd over de voortgang van de ontwikkeling van Batavialand.

4. Bevoegdheden PS en doel behandeling

- 1.1 Provinciale Staten beslissen over het beschikbaar stellen van de betreffende gereserveerde financiële middelen door onttrekking uit de reserve. Deze middelen zijn geormerkt voor Batavialand, waarbij in de programmabegroting is benoemd dat de provincie investeert in Batavialand op basis van opvolgende projectplannen.
- 2.1 Provinciale Staten hebben het budgetrecht en geven de financiële- en beleidsmatige kaders aan voor subsidieverlening.
- 3.1 Provinciale Staten beslissen over investeringen buiten de lasten in de begroting om. Op basis van artikel 6 van de Financiële verordening 2013 moet het College voorafgaand aan het aangaan van verplichtingen een voorstel tot het autoriseren van een krediet aan Provinciale Staten voorleggen. Hierbij dient het voorstel te zijn voorzien van een structureel

Provinciale Staten
13 juli 2016

Agendapunt
8e

Lelystad
19 april 2016

Registratienummer
1882554

Inlichtingen
F.J. Hasselaar

Afdeling/Bureau
RE

Portefeuillehouder
Rijsberman, M.A.

Routing

Commissie Bestuur:
15 juni 2016
6 juli 2016

sluitende begrotingswijziging waarin de baten en lasten voortvloeiend uit deze investering zijn opgenomen.

5. Verdere behandeling PS

Naar verwachting zal in oktober 2016 aan uw Staten een voorstel worden gedaan ter definitieve besluitvorming over de bijdrage aan de succesvolle start van Batavialand. Het streven is om tegelijk een tweede voorstel aan uw Staten te doen met betrekking tot invulling van de provinciale archieftaak.

6. Korte toelichting op voorstel

Gedeputeerde Staten hebben op 2 februari 2016 besloten met betrokken partijen het Convenant Batavialand aan te gaan om er gezamenlijk voor te zorgen Batavialand tot een succesvol levensvatbaar bedrijf te maken en er nadrukkelijk naartoe te werken om zo spoedig mogelijk in praktische zin, maar uiterlijk per 1 januari 2017 formeel Batavialand van start te doen gaan.

In het convenant is afgesproken dat de onderzoeks- en museale taken van NLE worden overgedragen aan Batavialand, inclusief het beheer van bij deze taken behorende collecties met de daarbij behorende mensen en middelen. Het Convenant Batavialand benoemt dat het *Bedrijfsplan Batavialand* en de *Onderlegger bij Bedrijfsplan Batavialand over de thema's personele transitie, what-if scenario's en huisvesting/vastgoed* (kortweg ook aangeduid als *Transitieplan*), beide opgesteld door Batavialand, de basis vormen voor de inrichting van Batavialand. Het Transitieplan van Batavialand is als bijlage bijgesloten.

In het Transitieplan staat uitvoerig beschreven wat de gevolgen zijn van de plannen m.b.t. het personeel, de organisatie, financiën en geeft de stichting een stand van zaken m.b.t. huisvesting en vastgoed. Uit het Transitieplan blijkt dat de verwachte exploitatiesubsidie voor de museale functie en collectiebeheertaken, die nu nog aan NLE wordt verstrekt, voor Batavialand voldoende zijn om de reguliere museumtaak en collectiebeheertaak uit te kunnen voeren. Samen met de exploitatiemiddelen, van derden, die gemoeid zijn met de Bataviawerf en de over te nemen taken van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed komt een samenhangend erfgoedpark Batavialand tot stand. Een succesvol Batavialand draagt bij aan het behoud en versterking van het cultureel erfgoed en is een belangrijke verdere impuls voor de toeristisch-recreatieve ontwikkeling van het kustgebied van Lelystad.

GS vindt het belangrijk dat Batavialand op een goede en (financieel) gezonde manier van start kan gaan. Daarom wil GS de komende maanden komen tot een 'totaalpakket' voor de ontwikkeling van het erfgoedpark. Dit pakket ziet er in hoofdlijnen als volgt uit:

- Batavialand ontvangt per 1-1-2017 de reguliere NLE-middelen voor het uitoefenen van de museale en collectiebeheerstaken, gecorrigeerd voor de financiële middelen die verband houden met het vastgoed.
- Het vastgoed van NLE gaat onder voorwaarden over in eigendom naar de provincie.
- Batavialand ontvangt eenmalig een bedrag ten behoeve van transitie-, integratie- en doorontwikkelingskosten, zoals frictiekosten, tegenvallende exploitatie, mogelijke garantieregelingen voor het voormalige NLE-personeel bij toekomstige reorganisaties, financiële impuls om fondsen te verwerven voor nieuwe projecten. Voor de hoogte van dit bedrag is de hoogte van de in de reserves geormerkte middelen het uitgangspunt.
- De provincie is, na effectuering van een dergelijk pakket, gevrijwaard van elke financiële verplichting richting Batavialand, behoudens de structurele subsidie die beschikbaar is voor de museale en collectiebeheerstaken (de taken die de NLE nu uitvoert en waarvoor subsidie van provincie Flevoland wordt gegeven).

Dit totaalpakket met nadere voorwaarden zal GS naar verwachting in het najaar ter besluitvorming voorleggen aan uw Staten.

7. Beoogd effect

De voorgestelde besluiten zijn een stap in de richting van een verdere ontwikkeling van Batavialand. Uw Staten kunnen zich hierbij uitspreken over de voorgestelde richting.

8. Argumenten

1.1. Batavialand heeft financiële steun nodig voor een succesvolle start

Het Transitieplan gaat uit een licht positief sluitende begroting, waarbij tegenvallers opgevangen moeten worden binnen de gelden bestemd voor investeringen in collecties en het concept zelf. Hierbij is geen rekening gehouden met de investeringen in grote projecten. Uit het Transitieplan hebben wij ook geconstateerd dat Batavialand behoefte heeft aan reserves om eventuele tegenvallers in de exploitatie op te kunnen vangen. Die zijn momenteel niet aanwezig en de exploitatiebegrotingen van de komende jaren laten – ook bij stijgende bezoekersaantallen – onvoldoende winsten zien om de benodigde reserves op te bouwen. Dat maakt de start van Batavialand kwetsbaar.

Verder constateren we ten aanzien van het personeel dat ieder personeelslid van NLE bij Batavialand of het Flevolands Archief een plaats zal krijgen. Er treden wel frictiekosten op als gevolg van de keuze om de museum CAO van toepassing te laten zijn op het Batavialand personeel. Dit komt, omdat voor het NLE-personeel nu de rijksambtenarenregeling geldt, die wat betreft arbeidsvoorwaarden voor het personeel gunstiger is. Er zal financiële ruimte moeten zijn om Batavialand in staat te stellen deze overgang te maken en hier met (de vakbonden namens) het personeel tot goede afspraken te komen over arbeidsvoorwaarden. Deze financiële ruimte is er nu niet.

1.2 Bredere inzet van gereserveerde middelen dan alleen investeren in opvolgende projecten

In de programmabegroting hebben de Staten aangegeven dat zij willen investeren in Batavialand op basis van opvolgende projecten. Gelet op het vorige argument hebben wij de conclusie getrokken dat Batavialand gediend is bij een bredere bestemming van de incidentele middelen dan alleen investeren in projecten.

1.3. Batavialand voert zelf de regie, geen open einde regeling voor provincie als subsidiegever

Batavialand vraagt in het Transitieplan om incidenteel geld om de integratie verder vorm te geven, om mogelijke frictiekosten voor het personeel op te kunnen vangen, voor toekomstige (door Batavialand af te spreken) garantieregelingen voor het over te nemen NLE-personeel in te stellen én als bijdrage aan nieuwe investeringsprojecten. Wij menen dat Batavialand zelf de verantwoordelijkheid en de regie moet nemen. Als het voorstel van Batavialand in letterlijke zin zou worden gevolgd, dan zou dit een open einde regeling zijn voor de provincie, waarvan de omvang van te voren moeilijk is aan te geven. Ook dit argument heeft meegespeeld bij onze gedachte voor een ‘totaalpakket’, waarbij de incidentele middelen breed door Batavialand mogen worden ingezet. Wij menen ook dat het ‘totaalpakket’ beter past bij de rol van de provincie als subsidiegever en de rol van Batavialand als subsidieontvanger, waarbij Batavialand wordt beoordeeld op basis van geleverde prestaties.

2.1. Batavialand neemt per 1-1-2017 de museale en collectiebeheertaken over van NLE

Dit najaar zal een besluit tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling Erfgoedcentrum Nieuw Land aan alle deelnemende partijen voorliggen om deze te beperken tot de wettelijke archieftaken van overheden. De huidige museale- en collectiebeheertaken van het NLE gaan dan over naar Batavialand. Een logisch gevolg is dat hiermee de subsidie aan NLE voor deze taken eindigt en er subsidie wordt verstrekt aan Batavialand voor deze taken. In juli 2016 zal Batavialand een conceptbegroting 2017 en een meerjarenraming opstellen, die getoetst zal worden op basis van de provinciale subsidievoorwaarden.

3.1. Provinciaal eigenaarschap van het vastgoed draagt bij aan een succesvolle start

In de nieuwe situatie waarin zowel de GR het Flevolands Archief als Batavialand gebruik maken van het huidige NLE-pand en gronden, ligt het niet voor de hand om één van beide de eigenaar te laten zijn. Voor de GR het Flevolands Archief zou het een relatief te zware taak zijn gezien de beperkte omvang van de organisatie en voor Batavialand geldt, dat zij niet over de middelen beschikken om eigenaar te worden. Immers, nu betaalt de provincie Flevoland een aanzienlijk deel van de hypothecaire lasten van het onroerend goed.

Voor het vastgoed van het NLE zal naar onze inschatting een nieuwe eigenaar moeten worden gezocht. Bij de ontvlechting zal door NLE een keuze moeten worden gemaakt wie in de nieuwe situatie de eigenaar wordt van het vastgoed. Op het huidige pand rust een hypothecair krediet, waarvoor de provincie een substantieel deel aan aflossing en rente betaalt. Wij willen overwegen aan uw Staten voor te stellen het overnemen van het vastgoed door de provincie te onderzoeken om zo een bijdrage te leveren aan de ontvlechting van het NLE en de succesvolle start van Batavialand en tegelijk een onderpand te regelen voor onroerend goed, waarvoor de provincie nu al kosten voor rente en aflossing betaalt. De hypothecaire leningen voor het pand bedragen circa € 6 miljoen, waarvan in de huidige situatie de provincie voor circa 70% bijdraagt in kosten voor rente en aflossing.

4.1. Provinciewet maakt het opleggen van geheimhouding mogelijk

De Provinciewet maakt het - in respectievelijk artikel 55 lid 1, artikel 91 lid 2 en artikel 25 lid 2 - mogelijk dat Gedeputeerde Staten zowel aan zichzelf als aan een statencommissie als aan Provinciale Staten geheimhouding kan opleggen. Deze geheimhouding geldt ook burgerleden omdat deze door het afleggen van de eed/gelofte dezelfde status hebben als statenleden. Daarnaast schrijft de Provinciewet voor dat geheimhouding alleen kan als sprake is van een uitzonderingsgrond van de Wet openbaarheid van bestuur. In casu is de in artikel 10, tweede lid sub b en sub g genoemde uitzonderingsgrond van toepassing, dat betrekking heeft respectievelijk op de economische of financiële belangen van de provincie en de gemeenschappelijke regeling en op het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden. Bekrachtigen van de geheimhouding op grond van artikel 25 van de Provinciewet is noodzakelijk, omdat anders de geheimhouding vervalt.

9. Kanttekeningen

1.1. Inzet van incidentele middelen voor Batavialand is breder dan in CUP staat vermeld

De incidentele middelen waren bij de instelling van de oormerking binnen de reserves gedacht te besteden als financiële bijdrage aan nieuwe projecten voor de verdere doorontwikkeling van het erfgoedpark. Dat blijkt uit de Programmabegroting 2016: "We investeren in Batavialand op basis van opvolgende projectplannen die financieel sluitend moeten zijn en dragen zo bij aan de doorontwikkeling van Batavialand". Op basis van het inzicht verkregen uit het Transitieplan, is duidelijk geworden dat voor een succesvolle start een bredere inzetbaarheid van de extra incidentele middelen door Batavialand noodzakelijk is. Het te ontwikkelen voorstel voor een 'totaalpakket' legt de totale verantwoordelijkheid bij Batavialand zelf om de doelen te realiseren en daarbij ook zelf de risico's te nemen. Provinciale toetsing vooraf van opvolgende projectplannen voor nieuwe investeringen door Batavialand past niet in die gedachte.

3.1. Kans dat beschikbare NLE-middelen onvoldoende zijn om achterstallig onderhoud en vervangingsinvesteringen uit te voeren

Belangrijke voorwaarde voor het in eigendom nemen van het onroerend goed is dat exact inzicht gekregen moet worden in de onderhoudsstaat van het huidige NLE-pand. Dit vanwege het risico dat noodzakelijk (achterstallig) onderhoud en vervangingsinvesteringen onvoldoende kunnen worden gedekt uit voorzieningen, plannen en afspraken die het NLE hiervoor heeft opgenomen in haar begroting. Wij willen dit gaan onderzoeken. In het geval dat de provincie het onroerend goed in eigendom krijgt, zullen met huurders afspraken gemaakt moeten worden over

onder meer huurprijzen, dit in samenhang met de Wet markt en overheid en mogelijke verplichtingen die voortkomen uit de Wet op de vennootschapsbelasting (Vpb). In de huidige situatie is de gemeenschappelijke regeling eigenaar van het onroerend goed. Zonder aanvullende besluitvorming door NLE en provincie dan wel derde partij blijft de exploitatie en eigendom van het pand voor rekening van de gemeenschappelijke regeling. Dit wordt nader onderzocht en betrokken bij de voorbereiding van de verdere besluitvorming.

3.2. Risico's als totaalpakket en overname onroerend goed niet doorgaan voor ontvlechting NLE en succesvolle start Batavialand

De verwachting is dat Batavialand zonder het totaalpakket onvoldoende financiële reserves heeft om tegenvallers op te vangen, gegeven ook dat door de provincie vraagtekens worden gezet bij de geprognostiseerde bezoekersaantallen in de aankomende jaren. In dat geval is overdracht van de museale- en collectiebeheerstaken naar Batavialand niet haalbaar en blijven deze taken bij NLE tot het moment dat de GR een andere mogelijkheid vindt om deze taken onder te brengen. Van een ontvlechting van NLE is dan geen sprake, waardoor de GR - en de provincie als deelnemer in de GR - geconfronteerd (blijft) worden met onder meer teruglopende bezoekersaantallen en (daarmee samenhangend) tegenvallers in de exploitatie. Bovendien ontbeert Batavialand dan een van de pijlers voor de doorontwikkeling, te weten Museum Nieuw Land met de museale en collectiebeheertaken. Het omvormen van GR NLE naar de GR het Flevolands Archief is dan niet haalbaar en wij zullen genoodzaakt zijn om uit de GR NLE te treden en de bijdrage aan de museale- en collectiebeheertaken van de GR te beëindigen.

Als de overname van het onroerend goed niet doorgaat, dan blijft het in eigendom van NLE, inbegrepen de kosten die gemoeid zijn met het (achterstallig) onderhoud en de noodzakelijke vervangingsinvesteringen. De eerste inzichten laten zien dat deze hoger zijn dan de gereserveerde NLE-middelen voor onderhoud en vervangingsinvesteringen. De provincie zal naar verwachting als GR-deelnemer door het NLE-bestuur worden gevraagd hiervoor extra middelen ter beschikking te stellen (evenals de andere deelnemers naar rato), terwijl de provincie de kosten voor rente en aflossing van het onroerend goed blijft betalen zonder (een deel van het) onroerend goed in onderpand te hebben. In geval van overname van het onroerend goed heeft de provincie een onderpand.

Bij het inzetten van provinciale middelen voor opvolgende projectplannen (in plaats van een totaalpakket met vrijwaring van de provincie) voor claims van Batavialand de GR NLE (of in de nieuwe situatie de GR het Flevolands Archief) naar verwachting aangesproken kunnen blijven worden voor frictiekosten voor personeel en voor garantiestellingen in de aankomende vijf jaar voor het personeel in geval van onder meer toekomstige reorganisaties. Het Transitieplan geeft aan dat het hierbij om grote bedragen gaat die zich voordoen (frictiekosten) of kunnen voordoen (garantiestelling). Het totaalpakket biedt de mogelijkheid voor de provincie als deelnemer in de GR om zich hiervoor te vrijwaren.

10. Bijlagen

Naam stuk:	eDocs nummer:	Bijgevoegd of periode ter inzage
Transitieplan Batavialand (januari 2016)	1866057	